

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj –maj/svibanj 2014. godine**

Sarajevo, juli/srpanj 2014. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražakačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	7
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	8
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	8
3.5. <i>Depoziti</i>	9
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	10
4. Vanjski sektor.....	11
5. Strane direktne investicije.....	12

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Poplave u maju 2014. su prema dostupnim indikatorima očekivano oslabile ekonomsku aktivnost u BiH i ugrozile nastavak ekonomskog rasta ostvarenog u prvom kvartalu. To je dovelo do naglog pada standarda građana (prije svega u ugroženim područjima), pogoršanju fiskalne pozicije sektora vlade, te pogoršanju vanjskotrgovinskog bilansa. Prekidi proizvodnje u mnogim fabrikama i rudnicima su doveli do značajnog pada industrijske proizvodnje u maju u odnosu na april od 5%. Time je po svemu sudeći određeni broj radnika ostao bez posla na što upućuje naglo smanjenje prihoda od doprinosa na nivou BiH od 11,9%. Ovo je dovelo do naglog slabljenja raspoloživog dohodka građana i poslovnih rezultata preduzeća što je rezultiralo padom neto priliva na JR UIO od 11,4%, te direktnih poreza (21,9% i neporeskih prihoda (15,1%). Naglim padom proizvodnje u maju je intenzivirano ranije započeto smanjenje robnog izvoza koji je u maju dostigao negativan godišnji rast od 9,4%. Time je dodatno pogoršan vanjskotrgovinski bilans obzirom na rast robnog uvoza u maju od 3,9%.

Ipak treba naglasiti da je smanjenje aktivnosti u realnom sektoru započelo i prije elemetarnih nepogoda, te da je to samo dodatno intenzivirano u maju. To se prije svega odnosi na industrijsku proizvodnju, robni izvoz, te promet u maloprodaji. Naime, smanjenje industrijske proizvodnje je započelo još u martu, nakon čega je bilo dodatno intenzivirano tokom poplava u maju. Tako je godišnji rast iz prvog tromjesečja od 4,6% u kratkom roku pretvoren u stagnaciju (0,5%). Iza ovog smanjenja prije svega stoji u velikoj mjeri izvozno orjentisana prerađivačka industrija. Njena proizvodnja se nakon skoka (od 9%) u januaru u odnosu na decembar 2013. godine konstantno smanjuje što je posebno intenzivirano za vrijeme poplava u maju. Tada je zabilježen značajan pad proizvodnje u odnosu na april od 4,6%, te je u roku od dva mjeseca snažan godišnji rast od 10,6% iz prvog tromjesečja skoro prepolovljen nakon pet mjeseci. S tim u vezi, robni izvoz bilježi nominalni pad od od 7,4% u aprilu, te 9,4% u maju čime je rast iz prvog tromjesečja (od 6%) pretvoren u stagnaciju (rast od 0,5%) nakon pet mjeseci 2014 godine. U isto vrijeme, realno smanjenje prometa maloprodaje u odnosu na prethodni mjesec je započelo u aprilu (2,1%), te je nastavljeno u maju (1,8%).

Smanjenje potrošačkih i izvoznih cijena (deflacija) započeta još 2013. godine uz blago nominalno povećanje prosječne (neto) plate se, pored poplava, nameću kao potencijalni uzroci postepenog slabljenja nekih od važnijih djelatnosti u realnom sektoru krajem prvog i početkom drugog tromjesečja. Rast u narednom periodu će po svemu sudeći zavisiti od toga u kojoj mjeri su posljedice poplava bile dugoročnog karaktera, te da li će doći do izmjene trendova koji su uticali na smanjenje industrije, izvoza i sl.

Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Iako je industrijska proizvodnja u opadanju još od marta 2014., majskim poplavama je taj pad dodatno intenziviran. Naime, proizvodnja u maju je bila za 5% niža od aprila, odnosno 6,8% niža u odnosu na maj 2013 godine. Tako je industrijski rast na nivou pet mjeseci sveden na minimum od svega 0,5%. Zanimljivo je da je majski pad proizvodnje u odnosu na april uglavnom nastao u FBiH sa negativnom stopom od 7%. S druge strane u RS je zabilježen pomalo iznenađujući rast proizvodnje od 1% obzirom na izloženost velikog dijela teritorije elementarnim nepogodama.

Dodatno iznenađuje činjenica da je povećanje proizvodnje u RS bilo posljedica oporavka proizvodnje prerađivačke industrije (rast 4,2% u odnosu na maj) koji se desio upravo u vrijeme poplava i to nakon tri mjeseca negativnog rasta. Obzirom da se radi o preliminarnim podacima statistike, ne bi bile iznenađujuće značajnije revizije u narednom periodu.

S druge strane, prerađivačka industrija u FBiH bilježi nagli pad proizvodnje u odnosu na april od 7%, odnosno 6,5% u odnosu na maj prethodne godine. U svakom slučaju, čini se da su elementarne nepogode najviše pogodile rudarstvo (potopljeni rudnici i sl.) koje na nivou BiH bilježi pad proizvodnje od 13,3% u odnosu na april, odnosno 17,1% u odnosu na maj prethodne godine. Konačno, proizvodnje električne energije takođe bilježi mjesečno smanjenje u maju od 1,3%, što je na žalost još uvijek za 10,8% ispod proizvodnje iz maja 2013 godine.

1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih lica u BiH u aprilu 2014. godine je iznosio 704,5¹ hiljada, što je za 2% više u odnosu na isti mjesec 2013. godine. Najznačajniji porast broja zaposlenih u martu u odnosu na isti mjesec 2013. godine je u područjima prerađivačke industrije, ostalih uslužnih djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Administrativna stopa nezaposlenosti u BiH u aprilu 2014. godine je iznosila 43,7%². Broj nezaposlenih lica u BiH u maju 2014. godine je smanjen za 0,5% g/g, i iznosio je 544,6 hiljada.

Prosječna neto plata u BiH u aprilu 2014. godine je iznosila 832 KM i nominalno je veća za 0,9% g/g. I pored toga, u pojedinim područjima djelatnosti je registrovano smanjenje plata pri međugodišnjem poređenju. Najzapaženije smanjenje neto plata u aprilu 2014. godine u odnosu na isti mjesec 2013. godine je u područjima administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, stručne, naučne i tehničke djelatnosti, te ostalih uslužnih djelatnosti. Prosječna penzija u BiH u maju 2014. godine je iznosila 354³ KM i veća je nominalno za 5,3% u odnosu na isti mjesec 2013. godine. Minimalne penzije u maju su iznosile 169,3 KM u RS i 326,2 KM u FBiH.

¹ Privremeni podatak. Izvor: BHAS

² Administrativna stopa nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja nezaposlenih lica i ukupne radne snage u BiH.

³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta.

Tabela 1: Osnovni indikatori tržišta rada u BiH⁴

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I 2014.	696.768	557.314	838	352
II 2014.	697.901	556.892	822	352
III 2014.	700.667	552.452	826	352
IV 2014.	704.477	546.739	832	354
V 2014.	-	544.594	-	354
Stope rasta g/g				
I 2014.	1,1%	0,5%	1,1%	4,6%
II 2014.	1,7%	0,4%	0,8%	4,6%
III 2014.	2,1%	-0,2%	0,8%	4,6%
IV 2014.	2,0%	-0,5%	0,9%	5,3%
V 2014.	-	-0,5%	-	5,3%

Izvor: BHAS, Entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, penzioni fondovi u BiH

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Elementarne nepogode su potpuno preokrenule pozitivna kretanja indirektnih poreza iz prethodna četiri mjeseca. Poplavama izazvano smanjenje privatne potrošnje u maju je dovelo do naglog smanjenja priliva na JR UIO od 5,9%. Ovome je doprinjela i (od ranije prisutna) deflacija (1,3% u maju) koja umanjuje osnovicu za obračun PDV-a, carina i sl. Smanjenje priliva je bilo praćeno visokim rastom povrata sa JR od 23,5% tako da su neto prilivi u maju bili za 11,4% niži u odnosu na isti period prethodne godine. Drugim riječima, sredstva raspoloživa budžetima u raspodjeli sa JR su bila za 12,8% niža u odnosu na maj 2013.

Situaciju dodatno pogoršava visok rast obaveza servisiranja vanjskog duga koji je u maju iznosio 17% (g/g). Tako sredstva namjenjena budžetskoj potrošnji nakon servisiranja duga bilježe još veći godišnji pad od 16,3%. Smanjenjem u maju je više nego prepolovljen četveromjesečni rast neto prihoda JR na stopu od svega 3,4% nakon pet mjeseci. S druge strane, budžetska sredstva sa JR nakon izmirivanja vanjskog duga na nivou pet mjeseci bilježe tek neznatno smanjenje od 0,8%.

⁴ Podatak o broju zaposlenih i neto platama za maj 2014. godine nije bio objavljen u periodu pripreme Informacije. Podaci o broju zaposlenih su revidirani za 2013. i 2014. godinu.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2013	2011	2012	2013	2014	2014		
	strukt				jan-maj	jan-mar	apr	maj
Bruto prihodi - prikupljeno	100.0	6.3	-0.1	0.2	4.5	6.1	11.3	-5.9
Povrati	16.9	21.2	0.2	12.8	9.4	1.9	17.5	23.5
Neto prihodi - prikupljeno	83	4.0	-0.1	-2.1	3.4	7.1	9.9	-11.4
PDV	53	5.0	0.5	-1.9	3.7	9.5	3.5	-10.6
Carine	4	-7.4	-18.5	-5.6	8.6	12.8	6.1	0.0
Akcize	22	7.9	2.8	-2.5	0.8	4.2	24.6	-23.3
Putarine	5	-5.3	-1.3	-0.1	5.8	12.7	20.7	-21.4
Ostali prihodi	0	-2.7	-1.7	1.9	1.9	-2.7	7.5	8.0
Neusklađeni prihodi	0	-67.2	-70.4	99.9	120.7	-79.8	24.4	0.0
Raspoloživo za raspodjelu	100.0	6.3	0.0	0.1	4.2	6.6	11.5	-8.2
Minimalne rezerve	17.1	20.7	0.2	12.6	9.8	0.6	31.2	16.2
Budžeti	82.9	4.1	-0.1	-2.1	3.0	8.1	7.2	-12.8
Servisiranje vanjskog duga	11.6	12.9	37.2	47.5	39.2	50.9	35.9	17.6
F BiH	7.5	12.5	37.8	51.0	43.6	47.9	37.0	39.7
RS	4.0	13.7	36.1	41.1	30.6	56.5	33.9	-18.3
BD	0.0	-3.2	19.7	474.5	0.0		2.0	3.0
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	71.3	3.5	-2.8	-7.2	-0.8	3.8	4.2	-16.3
Institucije BiH	12.7	0.0	8.9	0.0	-1.0	0.0	0.0	-4.8
F BiH	37.2	3.2	-6.0	-7.7	-1.8	5.6	3.0	-22.1
RS	18.9	5.9	-2.8	-11.0	0.7	2.4	9.0	-10.5
BD	2.4	4.9	-1.5	-2.9	2.5	9.7	8.5	-18.8

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Kao i kod indirektnih poreza, čini se da su poplave u maju značajno ugrozile i javne prihode koji se prikupljaju na nivou entiteta. Time je naglo zaustavljen pozitivan trend iz prva četiri mjeseca. Prihodi od direktnih poreza, neporeskih prihoda i doprinosa su na nivou BiH bili za 14% niži u odnosu na maj prethodne godine. Ovo je odraz godišnjeg pada od 15,2% u FBiH, te 11,3% u RS i to kao rezultat smanjenja skoro svih vrsta prihoda. Ukupan pad prihoda od doprinosa na nivou BiH od skoro 12% (koji čine više od dvije trećine ukupnih prihoda prikupljenih u entitetima) je po svemu sudeći bio posljedica poplavama izazvanog naglog smanjenja broja (legalno) zaposlenih.

Smanjenje ekonomske aktivnosti se takođe manifestovalo kroz pad dohodaka preduzeća i građana što je dovelo do naglog pada direktnih poreza (21,9%) i neporeznih prihoda (15,1%). Ipak, uprkos negativnim kretanjima u maju, pomenuti prihodi još uvijek bilježe značajan rast od 5,1% na nivou perioda od pet mjeseci. U narednom periodu ostaje da se vidi u kojoj mjeri su posljedice poplava bile dugoročnog karaktera od čega će najviše zavisiti zaustavljanje negativnog trenda entitetskih prihoda.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH maj			RS maj			BiH maj		
	miliona KM		rast u	miliona KM		rast	miliona KM		rast u
	2013	2014	%	2013	2014	u %	2013	2014	%
Direktni porezi	50.6	37.8	-25.4	32.6	27.3	-16.4	83.2	65.0	-21.9
Porez na dohodak	28.2	21.3	-24.3	19.4	16.4	-15.5	47.5	37.7	-20.7
Porez na dobit	15.5	10.6	-31.6	10.4	8.1	-21.9	25.9	18.7	-27.7
Porezi građana	6.8	5.7	-15.9	1.9	1.8	-6.0	8.7	7.5	-13.7
Ostali porezi	0.1	0.1	11.8	1.0	1.0	2.6	1.1	1.1	3.3
Ostale takse, kazne i naknade	39.2	33.6	-14.4	20.7	17.3	-16.3	60.0	50.9	-15.1
Doprinosi	246.6	214.0	-13.2	105.8	96.5	-8.7	352.4	310.5	-11.9
PIO	137.6	116.4	-15.4	56.1	52.2	-6.9	193.7	168.6	-12.9
Zdravstvo	98.2	87.7	-10.7	42.3	37.5	-11.5	140.5	125.2	-10.9
Nezaposleni	10.8	9.8	-9.2	2.8	2.7	-6.8	13.6	12.5	-8.7
Dječija zaštita			-	4.2	3.9	-6.6	4.2	3.9	-6.6
Zapošljavanje invalida			-	0.3	0.3	-12.7	0.3	0.3	-12.7
UKUPNO	336.5	285.3	-15.2	159.1	141.1	-11.3	495.6	426.4	-14.0

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u maju 2014. godine zabilježena deflacija od 1,3% g/g. Najznačajnija smanjenja cijena su u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja, vode, el. energije, plin i dr. energenata, odjeće i obuće, te namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće (tabela ispod). Jedini odjeljak CPI indeksa koji bilježi brži međugodišnji rast cijena u BiH u posmatranom mjesecu je alkoholna pića i duvan, zbog povećanja akciza na cigarete na početku 2014. godine.

Tabela 4: Indeksi potrošačkih cijena pojedinih odjeljaka – poređenje g/g (isti period prethodne godine)

Odjeljci	I 2014.	II 2014.	III 2014.	IV 2014.	V 2014.	I-V 2014.
Hrana i bezalkoholna pića	96,0	95,8	95,8	96,3	96,0	96,0
Stanovanje, vodosnab., el. energ., plin i dr. energenti	99,9	99,9	99,9	99,6	99,8	99,8
Prevoz	99,4	98,5	98,4	99,1	100,1	99,1
Zdravstvo	99,4	99,4	99,7	100,0	100,4	99,8
Odjeća i obuća	94,8	95,0	94,7	95,2	95,4	95,0
Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	99,5	99,5	99,5	99,0	98,9	99,3
Alkoholna pića i duvan	105,8	105,9	105,6	105,6	105,4	105,7
CPI ukupan indeks	98,5	98,4	98,4	98,6	98,7	98,5

Izvor: BHAS

3.2. Monetarni agregati

Ukupna novčana masa za pet mjeseci 2014. godine iznosila je 16,4 mlrd. KM i veća je za 7,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Novčani multiplikator za promatrani period iznosio je 2,55. Iznosi monetarnih agregata i godišnje stope promjene dani su u tabeli ispod.

Tabela 5: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)⁵

Godina	Mjesec	Pričuvni novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
1	2	3	4	5	6=4+5
2014.	01.	6.277	6.603	9.452	16.056
2014.	02.	6.336	6.617	9.570	16.187
2014.	03.	6.307	6.665	9.489	16.155
2014.	04.	6.446	6.717	9.467	16.184
2014.	05.	6.434	6.796	9.578	16.374
Stope rasta g/g					
2014.	01.	9,6%	8,7%	7,6%	8,0%
2014.	02.	10,2%	8,8%	9,0%	8,9%
2014.	03.	11,8%	6,8%	6,8%	6,8%
2014.	04.	12,7%	7,3%	6,4%	6,7%
2014.	05.	11,7%	8,4%	6,9%	7,5%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obvezna pričuva

Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH za pet mjeseci 2014. godine iznosio je 3,4 mlrd. KM i veći je za 15% g/g. Prosječne obvezne pričuve iznosile su 1,3 mlrd. KM, a višak iznad obvezne pričuve 2,0 mlrd. KM. Prosječna stopa obvezne pričuve iznosila je 8,6%, dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 21,8%.

Tabela 6: Prosječna obvezna pričuva (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5	6=5-4	7=4/3	8=5/3
2014.	01.	15.707	1.343	3.412	2.069	8,6%	21,7%
2014.	02.	15.696	1.342	3.403	2.061	8,6%	21,7%
2014.	03.	15.740	1.347	3.352	2.005	8,6%	21,3%
2014.	04.	15.678	1.341	3.367	2.026	8,6%	21,5%
2014.	05.	15.768	1.349	3.437	2.088	8,6%	21,8%
Stopa rasta g/g							
2014.	01.	5,3%	6,0%	13,8%	19,5%	-	-
2014.	02.	5,3%	5,9%	14,0%	20,0%	-	-
2014.	03.	5,7%	6,5%	13,9%	19,4%	-	-
2014.	04.	4,5%	5,2%	16,3%	25,1%	-	-
2014.	05.	4,5%	5,1%	15,0%	22,5%	-	-

Izvor: CBBiH

⁵ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM. Izvor: CBBiH.

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Bruto devizne pričuve za pet mjeseci 2014. godine su 7,1 mlrd. KM i veće su za 10,8% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Struktura deviznih pričuva u odnosu na mjesec prije nije zabilježila značajnije promjene. Investicije u vrijednosne papire i dalje imaju najveće učešće u bruto deviznim pričuvama (75,9%), a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (20,0%), zlato (2,4%) i inozemna valuta u trezoru CBBiH (1,6%).

Tabela 7: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...8
2014.	01.	172	96	120	2.469	0	4.166	7.023
2014.	02.	182	3	58	1.977	0	4.728	6.947
2014.	03.	175	3	73	1.504	0	5.199	6.954
2014.	04.	175	5	93	1.533	0	5.272	7.078
2014.	05.	173	3	112	1.418	0	5.382	7.087
Stopa rasta g/g								
2014.	01.	-25,4%	2086,4%	207,7%	44,6%	-	-4,2%	11,0%
2014.	02.	-19,5%	23,8%	2,1%	11,5%	-	9,5%	8,9%
2014.	03.	-25,2%	23,8%	-3,1%	-33,2%	-	38,1%	9,8%
2014.	04.	-17,0%	-5,5%	-6,3%	-33,7%	-	40,6%	11,0%
2014.	05.	-14,2%	-20,0%	29,6%	-20,0%	-	24,2%	10,8%

Izvor: CB BiH

3.5 Depoziti

Ukupni depoziti za pet mjeseci 2014. godine iznosili su 14,6 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 7,9%. Najveće učešće u ukupnim depozitima imaju depoziti sektora stanovništva (59,1%) koji bilježe rast na godišnjoj razini 8,8%. Zatim slijede depoziti nefinancijskih poduzeća koji u ukupnim depozitima imaju učešće od 23,7%, a ostvarili su rast od 3,6% g/g. Depoziti sektora opće vlade čine 9,1% ukupnih depozita i u promatranom razdoblju ostvarili su rast od 13,6%. Ostali sektori zajedno čine 8,1% ukupnih depozita. Za pet mjeseci 2014. godine ostvarili su rast od 8,7% g/g.

Tabela 8: Kretanje depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2014.	01.	14.329,2	8.435,7	3.502,2	1.199,6	1.191,6
2014.	02.	14.445,8	8.449,2	3.482,3	1.288,2	1.226,1
2014.	03.	14.427,8	8.495,3	3.471,2	1.272,9	1.188,4
2014.	04.	14.436,7	8.589,8	3.359,8	1.312,9	1.174,2
2014.	05.	14.605,3	8.628,3	3.458,2	1.335,2	1.183,7
Stopa rasta g/g						
2014.	01.	7,8%	9,7%	8,1%	-6,3%	9,8%
2014.	02.	8,8%	8,3%	9,7%	5,7%	13,5%
2014.	03.	7,1%	7,8%	6,0%	6,5%	6,3%
2014.	04.	7,4%	8,4%	1,4%	14,9%	10,7%
2014.	05.	7,9%	8,8%	3,6%	13,6%	8,7%

Izvor: CBBiH

3.6 Krediti u BiH

Ukupni krediti za prvih pet mjeseci 2014. godine iznosili su 16,7 mlrd. KM i zabilježili su rast od 3,5% g/g. Kao i prethodni mjesec, najveći doprinos rastu ukupnih kredita dali su krediti plasirani sektoru stanovništva. Iznosi kredita po sektorma i godišnje stope promjene dani su u tabeli ispod.

Tabela 9: Kretanje kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Krediti stanovništvu	Krediti nefinancijskim poduzećima	Krediti općoj vladi	Krediti ostalim sektorima
2014.	01.	16.375,7	7.053,7	8.330,3	903,3	88,5
2014.	02.	16.516,4	7.067,4	8.441,0	921,6	86,2
2014.	03.	16.624,1	7.152,8	8.453,6	929,6	88,2
2014.	04.	16.636,5	7.199,3	8.424,4	924,7	88,0
2014.	05.	16.727,5	7.262,3	8.434,8	943,7	86,7
Stopa rasta g/g						
2014.	01.	3,2%	4,5%	1,7%	8,2%	-0,6%
2014.	02.	3,8%	4,7%	2,5%	10,5%	-3,4%
2014.	03.	3,8%	5,4%	2,0%	11,2%	-16,6%
2014.	04.	3,2%	5,8%	0,9%	8,6%	-20,5%
2014.	05.	3,5%	6,3%	0,7%	11,7%	-24,2%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na „Sarajevskoj berzi“ („SASE“) u mjesecu maju 2014. godine ostvaren je promet u iznosu 110,8 miliona KM što čini 82,7% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH u ovome mjesecu. Promet na „SASE“ u mjesecu maju je veći 7,6 puta odnosu na promet u istom mjesecu u 2013. godini.

Na „Banjalučkoj berzi“ („BLSE“) u mjesecu maju 2014. godine ostvaren je promet u iznosu od 23,1 miliona KM što čini 17,3% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Promet na „BLSE“ je manji za 23,1% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine. Ukupan promet u mjesecu maju na obje berze („SASE“ i „BLSE“) u iznosu od 133,9 miliona KM bilježi veći rast za 3 puta u odnosu na promet u istom periodu 2013. godine.

Tabela 10: Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-12	29.098.085,78	33.815.777,95	62.913.864
Maj-13	14.631.534,94	30.097.618,55	44.729.153
Maj-14	110.848.284,10	23.140.690,06	133.988.974,16

Izvor: „SASE“ i „BLSE“

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na „Sarajevskoj berzi“ („SASE“) u mjesecu maju 2014. godine sa vrijednostima u mjesecu maju 2013. godine zabilježen je minimalan pad od 2,6%, dok kapitalizacija na „Banjalučkoj berzi“ („BLSE“) u mjesecu maju 2014. godine bilježi pad od 3,3% u poređenju sa vrijednosti u mjesecu maju 2013. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze („SASE“ i „BLSE“) u maju 2014. godine bilježi pad od 2,9% u odnosu na vrijednosti u mjesecu maju 2013. godine.

Kapitalizacija u mjesecu maju 2012, 2013 i 2014. godine je iznosila:

Tabela 11: Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-12.	4.254.904.974,48	3.697.635.143,04	7.952.540.117,52
Maj-13.	4.690.629.362,67	4.103.461.788,84	8.794.091.151,51
Maj-14.	4.569.608.376,50	3.969.342.270,83	8.538.950.647,33

Izvor: „SASE“ i „BLSE“

4. Vanjski sektor

U posmatranom periodu tekuće godine, ukupan uvoz roba je viši za 4,6% g/g, u odnosu na isti period prethodne godine. Najviše se uvozilo proizvoda mineralnog porijekla i mašina, aparata i električnih uređaja. Uvoz proizvoda mineralnog porijekla je zabilježio smanjenje od 8,1% g/g, dok je uvoz mašina, aparata i električnih uređaja u istom periodu zabilježio rast od 18% g/g, iako posmatrano kroz zadnjih par mjeseci uvoz ove kategorije bilježi smanjenje.

Za prvih pet mjeseci tekuće godine, ukupna robna razmjena sa inostranstvom je veća za 2,8% u poređenju sa prvih pet mjeseci prethodne godine. Izvoz roba u posmatranom periodu bilježi skromno smanjenje, dok uvoz i dalje bilježi pozitivnu stopu rasta, što se odrazilo na uvećanje trgovinskog deficita. Detalji se mogu vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 10: Vanjskotrgovinski promet u periodu I-V 2014. godine

	I-V 2014.	promjena u %				
		g/g	05/2014	04/2014	03/2014	02/2014
Izvoz roba u mil. KM	3.455.335	-0,3	-8,0	-0,9	9,5	3,5
Uvoz roba u mil. KM	6.296.381	4,6	3,1	-3,0	7,0	26,2
Trgovinski bilans u mil. KM	-2.841.046	11,3	16,9	-5,5	4,3	67,8
Obim trgovinske razmjene u mil. KM	9.751.716	2,8	-0,8	-2,3	7,9	17,3
Pokrivenost uvoza izvozom u %	54,9	-	49,5	55,4	53,0	64,7

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Za prvih pet mjeseci 2014. godine izvoz roba je zabilježio smanjenje od 0,3% g/g (smanjenje tokom zadnjeg mjeseca je iznosilo čak 8% m/m). Na smanjenje ukupnog robnog izvoza najviše je uticalo smanjenje izvoza baznih metala i njihovih proizvoda od 9,9% g/g, kao i smanjenje izvoza proizvoda mineralnog porijekla od čak 25,7% g/g.

U kategoriji baznih metala, najznačajnije skupine su: željezo i čelik sa smanjenjem od 10,9% g/g i aluminijum i njegovi proizvodi sa smanjenjem od 20,7% g/g. U kategoriji proizvoda mineralnog porijekla, najveće smanjenje bilježi izvoz električne energije. Detaljniji pregled izvoza i uvoza roba dat je u tabeli ispod.

Tabela 11: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji u periodu I.-V. 2014. godine

Uvoz i izvoz dobara klasifikovani prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		UVOZ				IZVOZ				Pokri- nost uvoza izvoza m
		I-V 2014 u 000 KM	promjena u %			I-V 2014 U 000 KM	promjena u %			
			g/g	april 2014	maj 2014		g/g	april 2014	maj 2014	
	TOTAL	6.296.381	4,6	-3,0	3,1	3.455.335	-0,3	-0,9	-8,0	54,9%
01	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	174.771	6,4	9,6	-14,8	37.120	-27,4	1,7	-12,4	21,2%
02	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	271.914	-3,5	-3,8	-10,5	38.472	42,8	18,1	32,2	14,1%
03	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	55.200	-23,7	-6,9	26,8	33.935	-18,0	3,7	-45,5	61,5%
04	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	531.223	-11,2	19,2	-11,0	115.112	-15,8	2,8	-10,9	21,7%
05	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	1.146.691	-8,1	-14,8	65,0	362.922	-25,7	-13,2	-30,3	31,6%
06	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	603.194	-1,8	-8,4	-10,6	221.817	4,6	-2,5	-14,7	36,8%
07	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	365.258	16,3	0,9	-0,8	93.467	7,9	3,0	-2,5	25,6%
08	KOŽA I KRZNO	221.832	37,5	22,2	-18,8	57.604	-22,9	4,3	-14,9	26,0%
09	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	71.345	8,7	9,2	-4,4	248.875	26,3	1,5	-2,7	348,8%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	147.379	6,8	-6,3	6,9	101.915	8,8	-1,9	-22,0	69,2%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	398.836	29,6	6,1	-9,1	162.876	13,8	6,5	-11,5	40,8%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	143.061	21,5	-22,1	-6,0	277.726	25,5	1,1	0,7	194,1%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	108.795	4,5	15,9	-8,8	25.627	21,9	-11,9	-9,7	23,6%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	5.897	23,0	-52,5	12,2	6.293	-71,4	16,5	-12,0	106,7%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	575.287	9,7	-4,3	2,5	715.294	-9,9	-1,2	9,0	124,3%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	867.062	18,0	-17,6	-5,8	383.362	12,0	-7,2	-3,8	44,2%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	401.378	7,6	13,7	-11,4	128.165	21,1	-7,4	-7,0	31,9%
18	SATOV I MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	68.015	-2,8	12,1	-21,0	6.875	0,8	10,3	-8,9	10,1%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	2.620	57,7	149,8	-47,5	29.115	51,4	818,2	-79,2	1.111,3 %
20	RAZNI PROIZVODI	136.440	11,8	0,8	19,0	408.693	7,0%	-6,1	-7,5	299,5%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	149	64,2	2976,3	-75,5	68	79,2	-13,8	1936,6	45,6%
98	NERAZVRSTANO	35	-27,1	0,0	544,5	1	-75,0	0,0	0,0	2,9%

Izvor: Centralna banka BiH

5. Strane direktne investicije u BiH

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana direktna ulaganja (SDU) u prvom kvartalu 2014. godine iznosila 35,3 miliona KM što je manje zas 64,2% nego u istim periodu u prošloj godini (prvi kvartal 2013. godine).

Tabela 12: Ulaganja po kvartalima u 2012., 2013. i 2014. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2012.	-4,99	310,25	78,96	48,04
2013.	98,51	67,17	27,57	94,52
2014.	35,3			

Izvor: „MOFTER“

Najveća ulaganja u ovome periodu su od strane „UniCredit Leasing“ d.o.o. Sarajevo, "NLB Leasing" d.o.o. Sarajevo. Ukupno ulaganje u mjesecu aprilu i maju je iznosilo 26,2 miliona KM. Ulaganja u mjesecu aprilu su iznosila 15,1 milion KM a najveće pojedinačno ulaganje u tom mjesecu je ulaganje u „Rudnik krečnjaka Vijenac“ d.o.o. Lukavac od strane turskog ulagača. U mjesecu maju ulaganja su iznosila 11,1 miliona KM a najveće je ulaganja u „Seic Hotels and Resorts“ d.o.o. Sarajevo od strane ulagača iz Saudijske Arabije.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije, treba spomenuti da je 28.03.2014. godine agencija za ocjenu kreditnog rejtinga „Standard & Poor's“ potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“.

Nakon rasprave na sjednici, Vijeće ministara je usvojilo slijedeće

ZAKLJUČKE

1. Iz svega navedenog u Informaciji, a posebno na osnovu ostalih raspoloživih podataka, može se zaključiti da su kretanja u bh. ekonomiji u prvih pet mjeseci 2014. godine bila pozitivnija (iako zaustavljena zbog poplava) u odnosu na prethodnu godinu, ali da je zbog trendova koji ukazuju na skroman ekonomski rast u okruženju, vremenskih nepogoda koje su pogodile BiH i zemlje okruženja, smanjenje industrijske proizvodnje u BiH na mjesečnom nivou, te deflacije u BiH, potrebno poduzeti mjere i aktivnosti koje će poboljšati stanje u ekonomiji BiH.
2. Vijeće ministara će poduzeti sve potrebne mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti na promociji i privlačenju investicija, podršci izvozu i zapošljavanju radi poboljšanja stanja u gospodarstvu u BiH.
3. Vijeće ministara je primilo Informaciju k znanju.